

**NEMZETISÉGI ÓVODAI NEVELÉS
(CIGÁNY/ROMA, HORVÁT, NÉMET)**

Készítette: Mohácsiné Cziráki Gabriella
tagintézmény vezető

Az óvodai nemzetiségi nevelés irányelveit az emberi erőforrások minisztere által kiadott 17/2013. (III.1.) EMMI rendelete határozza meg, mely 2013. szeptember 1-jén lépett hatályba. (6.sz Melléklet)

2017. augusztus 31-én hatályát veszítette a Nemzeti, etnikai kisebbség óvodai irányelve kiadásáról szóló 32/ 1997. (XI.5.) MKM rendelet.

A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezését, az azonos nemzetiséghez tartozó szülők, törvényes képviselők kezdeményezhetik, a rendeletben meghatározott kérelem benyújtásával, a feladatellátás kötelezettjéhez.

Abban az esetben, ha legalább nyolc azonos nemzetiséghez tartozó szülő kezdeményezi a nemzetiségi oktatást, óvodai nevelést, (május 31-ig) akkor a kérelem beérkezése utáni naptári évben kezdődő nevelési évben meg kell szervezni, a nemzetiségi nevelést oktatást, ha valóban 8 gyermek be is iratkozott az óvodába.

Óvodai beiratkozásról a szülők igényelhetik a nemzetiségi oktatásban tanulásban való részvételt gyermekük számára a rendeletben meghatározott nyomtatványon. (2.§)

Ez a nyilatkozat az óvodai jogviszony megszűnéséig, vagy a kérelem visszavonásáig érvényes. A kérelem visszavonását, a szülő minden év május utolsó munkanapjáig írásban kérheti.

A nemzetiségi óvodai nevelés igénylését a következő tanévre a beiratkozásakor kell felmérni.

Az intézménynek rövid tájékoztatót kell készíteni, az óvodában folyó nemzetiségi nevelésről, (Tájékoztató minták az 1-2-3-as mellékletben található) és az EMMI rendelet 2. mellékletében található nyilatkozatmintát kell a szülőnek kitölteni. (Az intézményhez benyújtani.) A beiratkozást követő 15 napon belül nemzetiségenként kell összesíteni a kérelmeket, nyilatkozatokat, és a helyi önkormányzatot tájékoztatni, a gyermekek létszámáról. A települési önkormányzat összesíti az adatokat, és eljuttatja az illetékeségi területen működő nemzetiségi önkormányzatoknak. (cigány/roma, horvát, német).

A kérelmet az intézménynek a tanulói jogviszony megszűnését követő 5 évig meg kell őrizni.

A nemzetiségi óvodai nevelés három formában valósítható meg:

1. Anyanyelvű (nemzetiségi) óvoda

Az óvodai élet egészét a nemzetiség nyelvén kell megszervezni, a nemzetiség nyelvének használata érvényesül a mindennapi tevékenységekben. lehetőséget teremt arra, hogy a magyar nyelvvel, és kultúrával (irodalmi, zenei) is megismerkedhessenek a gyerekek.

2. Nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda

Az óvoda mindkét nyelv fejlesztését szolgálja. A tevékenységekben mind a két nyelv használata érvényesül, de a hangsúly a nemzetiség nyelvén van. a két nyelv használatának arányát a pedagógiai programban kell meghatározni.

3. Magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda

Az óvoda pedagógiai programja tartalmazza a roma/cigánykultúra, művészetek és hagyományok értékei közül azokat, amelyek a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodnak.

Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei

1. A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes köznevelési rendszerének része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

2. A Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

3. A nemzetiségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a nemzetiségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

II. A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata

1. A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

2. A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

3. A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a

rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzáson alapuló nyelvelsajátítást.

4. A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a nyelvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

5. A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda tevékenységi formáiban hangsúlyozottan szerepelnek a roma/cigány játékok, versek, mesék és dalok. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág kap helyt. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány tánckultúra megismertetése.

III. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

1. A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

2. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkincs továbbörökítése.

3. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnnyelvét).

4. A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

5. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.

6. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

IV. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;

b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;

c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;

d) ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);

e) ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

A 17/2013. (III.01.) EMMI rendelet 2. melléklete két nyilatkozatot tartalmaz. (4-5 számú melléklet)

Az I. Nyilatkozat a nemzetiségi óvodai nevelésben való részvételről szól, amelyben a szülő nyilatkozik arról, hogy kéri gyermeke számára a nemzetiségi óvodai nevelés biztosítását.

A II. Nyilatkozat a nemzetiségi hovatartozásról adott önkéntes nyilatkozat.

A nemzetiségi hovatartozás vállalása nem kötelező, ennek hiányában azonban a felvétel során nem érvényesíthető a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 51. § (6) bekezdésben meghatározott előnyben részesítés. A nemzetiségek jogairól szóló 2011. évi CLXXIX. törvény 28. §-a szerint: „A nemzetiségi nevelési, oktatási intézményt az érintett nemzetiséghez nem tartozók csak akkor vehetik igénybe, ha az intézmény - az adott nemzetiség igényeinek kielégítése után - betöltetlen férőhellyel rendelkezik.”

Melléklet 1.

Tájékoztató.....Óvoda magyar nyelvű cigány kulturális nevelésről

Magyar nyelvű cigány kulturális nevelés:

A nemzetiségi nevelésnek jelen kell lenni valamennyin olyan óvodában, ahol legalább nyolc szülő a nemzetiségi nevelésben való részvételt gyermeke számára kérelemben, nyilatkozatban igényli.

A nemzetiségi nevelésünk formája: magyar nyelvű cigány kulturális nevelést folytató óvoda.

Időkerete: minimum heti 1-2 alkalom, saját csoportban, mikrocsoportos formában. Az óvodai nevelés keretében pedagógiai programunk jelen fejezete tartalmazza a roma kultúra, művészetek, és hagyományok értékei közül azokat, amelyek az óvodás gyerekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségeiknek megfelelnek.

Cigány nemzetiségi óvodai nevelés célja:

- A roma életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományok, és népszokások ápolása és fejlesztése
- A nemzetiségi identitástudat kialakulásának, és fejlesztésének segítése.
- A gyermekek egészséges életvitelének, biztonságos, harmonikus fejlődésének biztosítása, az egyéni és eltérő fejlődési ütem figyelembevételével.
- A másság tiszteletben tartása, elfogadása, melynek eredményeképpen kölcsönös együttműködés alakul ki a játékban és a különböző érzelmegazdag, életkornak megfelelő hagyományokat ápoló tevékenységeken keresztül.
- A hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű, és veszélyeztetett gyermekek felkarolása, segítése, részképesség zavarainak kialakulásának megelőzése, fejlesztése.

Feladatunk:

- A nemzetiség kultúrájának szokásainak megismertetése.
- A pozitív érzelmi viszony kialakítása a nemzetiségi kultúra iránt, melynek hatására erősödik identitásuk.
- Fontos feladat, hogy a magyar, roma gyermekek ismerjék meg és tartsák tiszteletben egymás hagyományait, szokásait.
- A roma gyermekeket nevelő óvodák alapvető feladata a körültekintő testápolási higiénia, az étkezési kultúra megalapozása, a harmonikus, szép mozgás elsajátítása.
- Másság elfogadtatása
- Az anyanyelvi nevelés területén a nyelvi képesség, a kommunikáció fejlesztése.

A nemzetiségi nevelés tevékenység formái:

A nemzetiségi óvodai nevelés az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait. Óvodánk pedagógiai programjában kitűzött célok, a megvalósításhoz kapcsolódó feladatok minden óvodánkba járó gyermek harmónikus fejlődését, személyiségének kibontakoztatását kívánja elérni, oly módon, hogy figyelembe vesszük a cigány nemzetiség sajátosságait.

Tudatosan kell építeni a cigány kultúra és többségi kultúra közötti különbségekre és hasonlóságára. A nemzetiségi nevelés tevékenységi formáiból az alábbi négy terület kerül bemutatásra, mivel ezeken a területeken mutatkozhatnak specialitások.

Verselés, mesélés:

Feladatunk:

- Cigány mesék, versek gyűjtése, bemutatása
- A felhasználandó irodalmi anyagok - nemzetiségi nevelésnek megfelelő - igényes összeállítása.

Ének, zene énekes játék, gyermektánc

Feladatunk:

- A felhasználandó zenei anyagok igényes összeállítása (cigány dalok, zenék gyűjtése, bemutatása).
- A nemzetiségi anyanyelv, tánckultúra megalapozását szolgáló zenei élmények tervezése (zenehallgatási anyag)
- Cigány tánckultúra megismertetése.

Rajzolás festés, mintázás kézimunka

Feladatunk:

- A nemzetiségi kultúrában jelentkező alkotói technikák beépítése.
- helyet és lehetőséget kell biztosítani a nemzetiséghez tartozó szülőknél, ismerősöknek produktumaik bemutatására, (alpműveletek megismerése, gyakorlása, pl: vesszőfonás)
- teret engedni a sajátos roma szín és formavilág kifejezésének

A külső világ tevékeny megismerése

Feladatunk:

- A gyermekek pozitív érzelmi viszonyának alakítása a természeti-, emberi-, tárgyi világ értékei iránt.
- A nemzetiségi szokások, népviseleti hagyományok, tárgyi jellemzők megismertetése, tiszteletére, megbecsülésére nevelés.
- A gyermekek mennyiségi-, alaki-, nagyságbeli-, tér-és síkbeli szemléletének alakítása.

A fenti feladatok szakszerű teljesítéséhez szükséges, hogy segítő és partneri kapcsolat alakuljon ki az óvoda és a szülők között, valamint a helyi nemzetiségi önkormányzatok képviselői, és az óvoda között.

A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére:

- A gyermekben pozitív érzelmi viszony alakuljon ki a roma nemzetiség kultúrája iránt.
- Ismerjen a nemzetiség kultúrájából merített meséket, verseket, dalokat.
- Ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.
- A gyermekek rendelkezzenek olyan szókinccsel, amellyel képesek a megszerzett ismeretek közvetítésére.
- Rendelkezzenek azokkal az ismeretekkel, amelyek szükségesek a zökkenőmentes iskolakezdéshez.

ZÁRADÉK

E tájékoztatót a 17/2013.(III.1.) EMMI rendelet 3.§ (1), (2). bekezdései alapján készítette a tagintézmény vezető.

Melléklet 2.

TÁJÉKOZTATÓ

a 2018/2019-es nevelési évre vonatkozó

.....nemzetiségi óvodai nevelés első óvodai nevelési évre beiratkozni szándékozók számára

A nemzetiségi óvodai nevelésnek irányelve kiadásáról szóló 17/2013. (III.1.) EMMI rendelet 2. § (1) bekezdése értelmében a nemzetiségi óvodai nevelésben való részvételt a szülők a 2. mellékletben meghatározott nyilatkozat kitöltésével igényelhetik. A nyilatkozat a nemzetiségi óvodai nevelés esetén az óvodai jogviszony megszűnéséig vagy a kérelem visszavonásáig érvényes.

A nemzetiségi óvodai nevelés feladatai, időkerete és formája

A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének, és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja. A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára
- Ápolja, és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat, és szokásokat
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

A nemzetiségi óvodai nevelés kétnyelvű nemzetiségi nevelés-oktatás formában, óvodai nevelési időkeretben valósul meg.

Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül, a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van.

....., 201.....

Melléklet 3.

TÁJÉKOZTATÓ

(CIGÁNY, HORVÁT, NÉMET) NEMZETISÉGI NEVELÉS

..... ÓVODÁBAN

TARTALOMJEGYZÉK

Köszöntő	11
Céljaink	12
Nyelvi nevelés	12
Hagyományápolás, a sajátos nemzetiségi kultúrkincs átörökítése.....	13
Együttműködés a szülőkkel	14
Kapcsolataink	15
Zárszó, nyilatkozatok	15
1. számú melléklet Nyilatkozat I.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.
2. számú melléklet Nyilatkozat II.....	Hiba! A könyvjelző nem létezik.

Köszöntő

Kedves Szülők és Érdeklődők!

Köszönjük, hogy időt szakítanak arra, hogy a ..... nemzetiségi óvodánk rövid tájékoztatóját elolvassák!

Programunkat jó szívvel ajánljuk azoknak a családoknak, akik fontosnak tartják, hogy a gyermekeiken keresztül továbbadják a ..... nyelvet, a sajátos nemzetiségi kultúrát és hagyományokat. Ajánljuk azoknak a családoknak is, akik szeretnék, hogy gyermekük már óvodáskorban ismerkedjen a..... nyelvvel, mert azon a véleményen vannak, hogy az út a közös Európába a kisebbségek megbecsülésén keresztül vezet.

Pedagógiai Programunkat az Óvodai Nevelés Országos Alapprogramja és a Nemzetiségi Óvodai Nevelés Irányelve alapján állítottuk össze. Intézményünk nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda.

Céljaink

- Olyan derűs, biztosságot adó légkör kialakítása, ahol a gyermekek játszva, tevékenység közben ismerkedhetnek a .....nyelvvél.
- A gyermekek érdeklődésének felkeltése a ..... nyelv és kultúra iránt.
- A ..... nyelv és kultúra megismertetése, a néphagyományok átörökítése és megőrzése.
- A ..... nemzetiségi identitástudat kialakítása, megerősítése.
- Minél teljesebbé váljon a ..... nyelven folyó kommunikáció.
- A ..... nyelv iskolai tanulásának megalapozása, előkészítése.

Nyelvi nevelés

- Óvodánk mindkét nyelv, a nemzetiség nyelve és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet során a két nyelv használata érvényesül. A két nyelv használatának arányát meghatározza a gyermekek életkora, nyelvismerete, egyéni fejlettsége, az adott szituáció.
- A nap folyamán tudatosan sokat beszélünk a gyermekekkel .....
- Érkezéskor, távozáskor ..... köszönünk a gyermekeknek.
- A kétnyelvűség beépül a mindennapi tevékenységekbe. Ezeken keresztül valósítjuk meg az óvodáskorú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségüknek megfelelően a német nyelv, a szituatív beszéd elsajátítását.
- A játékidő, a bábjáték számtalan lehetőséget teremt a párbeszédes helyzetek kialakítására.
- A mondókák, dalok, mesék, ... nyelven vezetett mozgásos tevékenységek hozzájárulnak a gyermekek szókincsének bővítéséhez.

- Étkezéskor is ..... beszélünk a gyermekekkel. Megnevezzük az ételeket, utasításokat és kéréseket fogalmazunk meg.
- Rajzolás és barkácsolás közben is kihasználunk minden lehetőséget a gyermekek szókincsének bővítésére.
- A gyermekek megismernek az évszakokhoz és az ünnepekhez kapcsolódó mondókákat, verseket, dalokat.
- Gyarapodik szókincsük pl. a család, az állatok, színek, a közlekedés, a zöldségek és gyümölcsök, a virágok, testünk, stb. témakörében is.
- ..... nyelvű mondókákat, dalokat is hallhatnak az ismétlődő tevékenységek során, (pl. rakodás, étkezés) német nyelven mondjuk kéréseinket, utasításainkat.
- A ..... nyelv megértését eszközökkel, testbeszéddel tesszük szemléletesebbé, érthetővé.
- Azonos szituációkban ugyanazokat a mondatmodelleket használjuk, hogy ez által is segítsük a megértést.
- Ha pontatlanul fejezi ki magát a gyermek, nem szakítjuk félbe, hanem hagyjuk elmondani, majd megismételjük helyesen a mondottakat.

Hagyományápolás, a sajátos nemzetiségi kultúrkinccs átörökítése

- Sajátos nemzetiségi ünnepeink:
- Megismertetjük a gyermekekkel a ..... nemzetiségi szokásokat, hagyományokat.
- Gyűjtjük a nemzetiség kultúráját őrző tárgyi emlékeket.
- A gyermekek a sajátos ..... nemzetiségi néptáncsal is megismerkednek, a fellépéseken és ünnepi alkalmakon boldogan veszik fel a nemzetiségi viseletet.

- Nemzetiségi ünnepeinkre meghívjuk a szülőket, nagyszülőket is.
- Kirándulásainkra is szeretettel várjuk a családtagokat.
- A nemzetiségi csoport életéről, élményeiről szóló fényképeket albumba gyűjtjük össze.

Együttműködés a szülőkkel

- A család szerepe a gyermek nevelésében, nyelvi fejlesztésében kiemelkedő jelentőségű. A gyermekek nyelvi fejlődése elsősorban a családban történik. Az óvoda ebben kiegészítő szerepet játszik.
- A szülőket – legfontosabb és állandó partnerként – bevonjuk az óvodai nevelésbe.
- Betekintést adunk a szülőknek az óvodai munkánkba, pedagógiai programunkba.
- Közös programokat szervezünk:
  - Családi játszóházak
  - Nemzetiségi és egyéb ünnepek
  - Kirándulások
  - Gyermeknap
  - Farsang
  - .
  - .
- A gyermekek fejlődéséről tájékoztatjuk a szülőket:
  - Személyes beszélgetések,
  - Fogadó óra,
  - Szülői értekezlet,
  - Igény esetén családlátogatás keretében.

Kapcsolataink

- Együttműködünk más magyarországi nemzetiségi óvodákkal, iskolákkal, nemzetiségi önkormányzattal, szervezetekkel.
- Továbbképzéseken veszünk részt, ill. szervezünk a környező nemzetiségi óvodákkal együttműködve.
- A nemzetiségi önkormányzatot munkánkról, rendezvényeinkről tájékoztatjuk.

Zárszó, nyilatkozatok

Kedves Szülők!

Ha felkeltettük érdeklődésüket és úgy döntöttek, hogy .... nemzetiségi óvodánkba kívánják beíratni gyermeküket, akkor az alábbi dokumentumok kitöltésével tudják a nemzetiségi nevelést igényelni a következő nevelési évre:

Lásd: 1. számú melléklet Nyilatkozat I.

2. számú melléklet Nyilatkozat II.

A 2. számú melléklet kitöltése nem kötelező, de ennek hiányában azonban a felvétel során nem érvényesíthető a köznevelésről szóló 2011. évi CXC törvény 51. § /6/ bekezdésében meghatározott előnyben részesítés.

Nyitottak vagyunk visszajelzéseikre, kérdéseik megválaszolására szívesen állunk rendelkezésükre!

Kívánjuk, hogy mind gyermekeik, mind Önök érezzék jól magukat a választott .....nemzetiségi csoportban!

Melléklet 4.

I. Nyilatkozat

a nemzetiségi óvodai nevelésben / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételről

Alulírott ..... az alábbiakban meghatározottaknak megfelelően nyilatkozom, hogy a benyújtást követő naptári évben kezdődő nevelési évben, tanévben kérem az alább megjelölt gyermek / tanuló számára a nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás biztosítását.

A gyermek / tanuló neve:

A gyermek / tanuló anyja neve:

A gyermek / tanuló születésének helye, ideje:

A gyermek / tanuló lakóhelye:

A gyermek / tanuló tartózkodási helye:

A gyermek/tanuló azonosítója:

Az igényelt nemzetiségi pedagógiai feladat:

óvodai nevelés / általános iskolai nevelés-oktatás / gimnáziumi nevelés-oktatás / szakközépiskolai nevelés-oktatás / szakiskolai nevelés-oktatás

Az érintett nemzetiségi nyelv megnevezése:

beás / bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / romani / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

A választott nevelési- vagy nevelési-oktatási forma:

- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvodai nevelés
- Nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés
- Magyar nyelvű roma/cigány kulturális óvodai nevelés
- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) nevelés-oktatás
- Nemzetiségi kétnyelvű nevelés-oktatás
- Nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás
- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

Tudomásul veszem, hogy a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás jogszerű igénybevétele a kérelemben megjelölt pedagógiai feladat befejezéséig vagy a nemzetiségi pedagógiai feladatok megszüntetésére irányuló írásbeli kérelem benyújtásáig tart, azzal, hogy a megszüntetési kérelmet legkésőbb a nevelési év / tanév május utolsó napjáig be kell nyújtani és a kérelem csak a benyújtást követő tanév kezdetétől érvényesíthető.

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

a tanuló aláírása a szülő vagy gondviselő aláírása

Melléklet 5.

II. Nyilatkozat a nemzetiségi hovatartozásról

(A válaszadás nem kötelező, ennek hiányában azonban a felvétel során nem érvényesíthető a köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 51. § (6) bekezdésben meghatározott előnyben részesítés.)

Az alábbi nemzetiséghez tartozónak vallom magam / a gyermek, tanuló az alábbi nemzetiséghez tartozik:

bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / roma/cigány / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

a tanuló aláírása a szülő vagy gondviselő aláírása

III. Záradék

A gyermek, tanuló számára a nyilatkozatban megjelölt igényeknek megfelelő nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás az alábbi intézményben biztosított:

Az intézmény hivatalos neve:

OM azonosítója:

Székhelyének címe:

A gyermek, tanuló által igénybevett nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás tényleges helyének címe (ha a nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezésére telephelyen történik:

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

bélyegző lenyomata

intézményvezető aláírása

Melléklet 6.

17/2013. (III. 1.) EMMI rendelet

a nemzetiség óvodai nevelésének irányelve és a nemzetiség iskolai oktatásának irányelve

kiadásáról

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 94. § (1) bekezdés c) pontjában kapott felhatalmazás alapján, az egyes miniszterek, valamint a Miniszterelnökséget vezető államtitkár feladat- és hatásköréről szóló 212/2010. (VII. 1.) Korm. rendelet 41. § i) pontjában meghatározott feladatkörömben eljárva a következőket rendelem el:

1. Általános rendelkezések

1. § (1) A nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezését az 1. mellékletben meghatározott, ugyanazon nemzetiséghez tartozók által benyújtott kérelem kitöltésével kezdeményezhetik a szülők, törvényes képviselők (a továbbiakban együtt: szülők). A kérelmet minden év május 31-ig kell benyújtani a feladatellátás kötelezettjéhez.

(2) Amennyiben legalább nyolc, azonos nemzetiséghez tartozó szülő azt kezdeményezi, a nemzetiségi óvodai nevelést, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatást a kérelem beérkezését követő naptári évben kezdődő nevelési évtől, tanévtől felmenő rendszerben meg kell szervezni, feltéve, hogy legalább nyolc gyermek, tanuló valóban be is iratkozik az óvodába, iskolába.

(3) * Ha az ugyanazon nemzetiséghez tartozó tanulók létszáma nem teszi lehetővé, hogy egy településen belül a nemzetiségi nevelés-oktatást megszervezzék, a tankerületi központ beszerzi az érintett országos nemzetiségi önkormányzat állásfoglalását, hogy kíván-e a kiegészítő nemzetiségi feladatok ellátására iskolát létesíteni és fenntartani.

(4) * Amennyiben az országos nemzetiségi önkormányzat a kiegészítő nemzetiségi feladatok ellátására nem kíván iskolát létesíteni, a tankerületi központ megszervezi a nemzetiségi anyanyelv és a nemzetiségi népismeret követelményeinek oktatását. A kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás megszervezhető egy adott iskola szervezeti

egységeként, külön nyelvoktató nemzetiségi iskola létrehozásával vagy utazó pedagógusok alkalmazásával.

(5) Az érintett országos nemzetiségi önkormányzat dönthet úgy is, hogy a kiegészítő nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás feladatainak ellátására nyelvoktató nemzetiségi iskolát létesít és tart fenn vagy utazó pedagógus hálózatot működtet. Ha a nyelvoktató nemzetiségi iskola nem az országos nemzetiségi önkormányzat fenntartásában lévő iskolában működik, az országos nemzetiségi önkormányzat az iskola fenntartójával megállapodásban rendezi az együttműködés kérdéseit vagy az utazó pedagógussal történő feladatellátás keretében megvalósuló együttműködést.

2. § (1) * A nemzetiségi óvodai nevelésben, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételt a szülők önkéntes - teljes körű, befolyásmentes tájékoztatáson alapuló - választásuk kinyilvánítására szolgáló, a 2. mellékletben meghatározott nyilatkozat kitöltésével igényelhetik. A nyilatkozat nemzetiségi óvodai nevelés esetén az óvodai jogviszony megszűnéséig vagy a kérelem visszavonásáig, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás esetén a tanulói jogviszony megszűnéséig vagy a kérelem visszavonásáig érvényes.

(2) Legkésőbb május utolsó munkanapjáig írásban kell bejelentenie

a) nemzetiségi óvodai nevelés esetén a szülőnek, amennyiben a gyermek a következő nevelési évtől nem kíván részt venni a nemzetiségi nevelésben,

b) nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás esetén a szülőnek, abban az esetben, ha a tanuló a tizennegyedik életévét betöltötte, a szülőnek és a tanulónak együttesen, amennyiben a tanuló a következő tanítási évtől nem kíván részt venni a nemzetiségi nevelés-oktatásban.

(3) Ha a tanuló nem cselekvőképtelen, tizennégy éves korától az 1. § (1) bekezdése szerinti kérelem és az (1) bekezdés szerinti nyilatkozat érvényességéhez a tanuló és szülő együttes aláírása szükséges.

(4) * A szülők a (2) bekezdés szerinti nyilatkozatukat - az (5) bekezdés szerinti kivétellel - a nevelési év, tanév végére szólóan vonhatják vissza.

(5) * A (4) bekezdéstől eltérően, ha a szülők igazolják, hogy a gyermek vagy a tanuló más nevelési-oktatási intézményben folytatja tanulmányait, és nemzetiséginek nem minősülő óvodai nevelése, illetve iskolai nevelése-oktatása a nevelési év, tanév közben is biztosított, visszavonó nyilatkozatuk a nevelési év, tanév közben a szülők által szabadon megválasztott időpontban is hatályosulhat.

3. § (1) A nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás iránti, a következő naptári évben kezdődő nevelési évre, tanévre vonatkozó, a 2. § szerinti igényt az első óvodai nevelési évre, első iskolai évfolyamra beiratkozni szándékozók körében a

feladatellátás kötelezettje - az érintett helyi nemzetiségi önkormányzattal együttműködve - méri fel. Az igényfelmérés során a feladatellátás kötelezettje az érdekelt települési, területi vagy országos nemzetiségi önkormányzat véleményének kikérésével tájékoztatót készít a szülők számára. A tájékoztatót az óvodai, általános iskolai beiratkozásról szóló tájékoztatóval egy időben, azzal megegyező módon kell a nemzetiségi feladatellátásban érdekelt intézményekben közzétenni.

(2) A tájékoztató tartalmazza a nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás feladatainak rövid bemutatását, időkeretét, az intézményben működő nemzetiségi óvodai nevelési, nemzetiségi iskolai nevelési-oktatási forma bemutatását, valamint a 2. melléklet szerinti nyilatkozatmintát. A kitöltött nyilatkozatot a nevelési-oktatási intézményhez kell benyújtani.

(3)* A nevelési-oktatási intézmény a kérelemmel, nyilatkozattal érintett gyermekek, tanulók nemzetiségüként, nevelési, nevelési-oktatási formáiként összesített létszámáról a beiratkozást követő tizenöt napon belül tájékoztatja óvodai nevelés esetében a feladatellátás megszervezéséért felelős települési önkormányzatot, iskolai nevelés-oktatás esetében a tankerületi központot. A települési önkormányzat vagy a tankerületi központ nemzetiségüként, nevelési, nevelési-oktatási formáiként, intézményenként és településenként összesíti az adatokat, és eljuttatja az illetékességi területén működő, a nemzetiségi nevelésben, oktatásban érintett nemzetiségi önkormányzatoknak.

(4) A kérelmet, nyilatkozatot a nevelési-oktatási intézmény az érintett tanuló tanulói jogviszonyának megszűnését követő öt évig megőrzi.

2. Nemzetiségi óvodai nevelés

4. § (1) A nemzetiségi óvodai nevelést biztosító óvoda az Óvodai nevelés országos alapprogramja, valamint a 3. mellékletben meghatározott Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei figyelembevételével készíti és fogadja el pedagógiai programját.

(2) A nemzetiségi óvoda a tevékenységi formákat az Óvodai nevelés országos alapprogramja szerint alakítja ki, a tartalmakhoz felhasználja a nemzetiségi nyelvi, irodalmi, zenei, szellemi és tárgyi kultúra értékeit. Az óvodai nevelés magába foglalja a nemzetiségi hagyományok, szokások továbbörökítését, valamint a nemzetiségi identitás megalapozását és fejlesztését.

(3) A nemzetiségi óvodai nevelés a következő formák szerint valósítható meg:

a) anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvoda,

b) nemzetiségi nevelést folytató kétnyelvű óvoda,

c) magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda.

(4) A (3) bekezdés *a)* pontja szerinti óvoda az óvodai élet egészét a nemzetiség nyelvén szervezi meg. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a nemzetiség nyelvének használata érvényesül. A nemzetiség nyelvén nevelő óvoda lehetőséget teremt arra, hogy a gyermekek a magyar nyelvvel, a magyar irodalmi és zenei kultúra értékeivel is megismerkedjenek.

(5) A (3) bekezdés *b)* pontja szerinti óvoda mindkét nyelv, a nemzetiség nyelve és a magyar nyelv fejlesztését szolgálja. Az óvodai élet tevékenységi formáiban a két nyelv használata érvényesül, a hangsúly a nemzetiségi nyelv fejlesztésén van. A két nyelv használatának arányát a pedagógiai programban kell meghatározni úgy, hogy annak az óvodai nevelési év első hónapjában az érintett gyermekek nyelvismerete vonatkozásában végzett felmérés adataira kell épülnie.

(6) A (3) bekezdés *c)* pontja szerinti óvodai nevelés keretében az óvoda pedagógiai programja tartalmazza a roma/cigány kultúra, művészetek és hagyományok értékei közül azokat, amelyek a gyermekek életkori sajátosságaihoz igazodnak.

1. melléklet a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelethez

I. Kérelem

nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezéséhez*

Alulírott .....* az alábbiakban meghatározottaknak megfelelően a benyújtást követő naptári évben kezdődő nevelési évtől, tanévtől kérem nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezését.

A gyermek / tanuló neve:

A gyermek / tanuló anyja neve:

A gyermek / tanuló születésének helye, ideje:

A gyermek / tanuló lakóhelye:*

A gyermek / tanuló tartózkodási helye:*

A gyermek/tanuló azonosítója*:

Az igényelt pedagógiai feladat*:

óvodai nevelés / általános iskolai nevelés-oktatás / gimnáziumi nevelés-oktatás / szakközépiskolai nevelés-oktatás / szakiskolai nevelés-oktatás

Az érintett nemzetiségi nyelv megnevezése*:

beás / bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / romani / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

A választott nevelési- vagy nevelési-oktatási forma*:

- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvodai nevelés
- Nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés
- Roma/cigány kulturális óvodai nevelés
- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) nevelés-oktatás
- Nemzetiségi kétnyelvű nevelés-oktatás

- Nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás
- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

Nyilatkozom, hogy a kérelemmel érintett nemzetiséghez tartozom.

Tudomásul veszem, hogy a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás jogszerű igénybevétele a kérelemben megjelölt pedagógiai feladat befejezéséig vagy a nemzetiségi pedagógiai feladatok megszüntetésére irányuló írásbeli kérelem benyújtásáig tart, azzal, hogy a megszüntetési kérelmet legkésőbb a nevelési év / tanév május utolsó napjáig be kell nyújtani és a kérelem csak a benyújtást követő tanév kezdetétől érvényesíthető.

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

a tanuló aláírása* a szülő vagy gondviselő aláírása

II. Záradék

A gyermek, tanuló számára a kérelemben megjelölt igényeknek megfelelő nemzetiségi nevelés, nevelés- oktatás az alábbi intézményben kerül megszervezésre:

Az intézmény hivatalos neve:

OM azonosítója:

Székhelyének címe:

A gyermek, tanuló által igénybevett nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás tényleges helyének címe (ha a nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezése telephelyen történik*):

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

bélyegző lenyomata

intézményvezető aláírása

2. melléklet a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelethez

I. Nyilatkozat

a nemzetiségi óvodai nevelésben / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatásban való részvételről*

Alulírott .....* az alábbiakban meghatározottaknak megfelelően nyilatkozom, hogy a benyújtást követő naptári évben kezdődő nevelési évben, tanévben kérem az alább megjelölt gyermek / tanuló számára a nemzetiségi óvodai nevelés / nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás biztosítását.

A gyermek / tanuló neve:

A gyermek / tanuló anyja neve:

A gyermek / tanuló születésének helye, ideje:

A gyermek / tanuló lakóhelye:*

A gyermek / tanuló tartózkodási helye:*

A gyermek/tanuló azonosítója*:

Az igényelt nemzetiségi pedagógiai feladat*:

óvodai nevelés / általános iskolai nevelés-oktatás / gimnáziumi nevelés-oktatás / szakközépiskolai nevelés-oktatás / szakiskolai nevelés-oktatás

Az érintett nemzetiségi nyelv megnevezése*:

beás / bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / romani / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

A választott nevelési- vagy nevelési-oktatási forma*:

- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) óvodai nevelés
- Nemzetiségi kétnyelvű óvodai nevelés
- Magyar nyelvű roma/cigány kulturális óvodai nevelés
- Anyanyelvű (nemzetiségi nyelvű) nevelés-oktatás

- Nemzetiségi kétnyelvű nevelés-oktatás
- Nyelvoktató nemzetiségi nevelés-oktatás
- Magyar nyelvű roma/cigány nemzetiségi nevelés-oktatás
- Kiegészítő nemzetiségi nevelés-oktatás

Tudomásul veszem, hogy a nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás jogszerű igénybevétele a kérelemben megjelölt pedagógiai feladat befejezéséig vagy a nemzetiségi pedagógiai feladatok megszüntetésére irányuló írásbeli kérelem benyújtásáig tart, azzal, hogy a megszüntetési kérelmet legkésőbb a nevelési év / tanév május utolsó napjáig be kell nyújtani és a kérelem csak a benyújtást követő tanév kezdetétől érvényesíthető.

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

a tanuló aláírása* a szülő vagy gondviselő aláírása

II. Nyilatkozat

a nemzetiségi hovatartozásról

(A válaszadás nem kötelező, ennek hiányában azonban a felvétel során nem érvényesíthető a köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 51. § (6) bekezdésben meghatározott előnyben részesítés.)*

Az alábbi nemzetiséghez tartozónak vallom magam / a gyermek, tanuló az alábbi nemzetiséghez tartozik:

bolgár / görög / horvát / lengyel / német / örmény / roma/cigány / román / ruszin / szerb / szlovák / szlovén / ukrán

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

a tanuló aláírása* a szülő vagy gondviselő aláírása

III. Záradék

A gyermek, tanuló számára a nyilatkozatban megjelölt igényeknek megfelelő nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás az alábbi intézményben biztosított:

Az intézmény hivatalos neve:

OM azonosítója:

Székhelyének címe:

A gyermek, tanuló által igénybevett nemzetiségi nevelés, nevelés-oktatás tényleges helyének címe (ha a nemzetiségi óvodai nevelés, nemzetiségi iskolai nevelés-oktatás megszervezésére telephelyen történik*):

..... (település neve), ... (év) ..... (hó) ..... (nap)

bélyegző lenyomata

intézményvezető aláírása

3. melléklet a 17/2013. (III. 1.) EMMI rendelethez

Nemzetiségi óvodai nevelés alapelvei

I. Bevezető

1. A nemzetiségi óvodai nevelés hazánk egységes köznevelési rendszerének része, amely az Óvodai nevelés országos alapprogramjával összhangban valósítja meg sajátos célkitűzéseit és feladatait.

2. A Nemzetiség óvodai nevelésének irányelve meghatározza a magyarországi nemzetiségi nevelést biztosító óvodákban folyó sajátos pedagógiai munka alapelveit.

3. A nemzetiségi óvodai nevelés irányelve megfogalmazza a nemzetiségi óvodai nevelés célját és feladatait. Kitér az óvodai élet megszervezésének elveire, a nemzetiségi óvodai nevelés formáira és a fejlődés jellemzőire az óvodáskor végére.

II. A nemzetiségi óvodai nevelés célja és feladata

1. A nemzetiségi óvodai nevelés az óvodás korú gyermekek életkori sajátosságainak és egyéni fejlettségének megfelelően a nemzetiség nyelvének és kultúrájának megismerését és elsajátítását, a kulturális hagyományok átörökítését és fejlesztését szolgálja.

2. A nemzetiségi nevelés célja és feladata, hogy

- biztosítson anyanyelvi környezetet a gyermekek számára;
- ápolja és fejlessze a nemzetiségi életmódhoz, kultúrához kötődő hagyományokat és szokásokat;
- készítse fel a gyermeket a nemzetiségi nyelv iskolai tanulására;
- segítse a nemzetiségi identitástudat kialakulását és fejlesztését.

3. A nemzetiségi nevelést folytató óvodában törekedni kell arra, hogy a gyermekek érzelmi biztonságának megteremtése mellett - figyelembe véve a gyermek nyelvismeretét - minél teljesebbé váljon a nemzetiség nyelvén folyó kommunikáció. Az óvodapedagógus a rendszeresen visszatérő kommunikációs helyzetekkel biztosítja az utánzásra alapuló nyelvelsajátítást.

4. A nemzetiségi kultúrkincsből és az anyanemzet kultúrájából (irodalom, zene, népi játék) tudatosan felépített tematika segítségével változatos módon szervezi meg a

nyelvvelsajátítást. A kialakult nyelvi szituációk függvényében, a természetes nyelvtanulási eljárásnak megfelelően rugalmasan alakítja csoportjainak heti- és napirendjét.

5. A magyar nyelvű roma/cigány kulturális nevelést folytató óvoda tevékenységi formáiban hangsúlyozottan szerepelnek a roma/cigány játékok, versek, mesék és dalok. A vizuális nevelésben a sajátos szín- és formavilág kap helyet. A mozgáshoz kötődő tevékenységek között szerepel a roma/cigány tánckultúra megismertetése.

III. A nemzetiségi óvodai nevelés megszervezése

1. A nemzetiségi óvodai nevelés a gyermek óvodába lépésétől az iskola megkezdéséig tart.

2. A nemzetiségi óvodai nevelésben részt vevő óvodapedagógusnak beszélnie kell a nemzetiség nyelvét, ismernie kell a nemzetiség szellemi és tárgyi kultúráját, hagyományait, szokásait. Fontos feladata a kultúrkincs továbbörökítése.

3. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodában jellemzően a nemzetiség nyelvén kell szervezni a gyermekek óvodai életét. Törekedni kell arra, hogy a gyermekek gondozásában részt vevő felnőttek is ismerjék és használják a nemzetiség nyelvét (tájnnyelvét).

4. A nemzetiségi óvoda nevelő munkáját kiegészíti a családdal (szülőkkel, nagyszülőkkel stb.), a nemzetiségi intézményekkel, szervezetekkel való együttműködés, különösen a gyermekek nyelvi kultúrájának fejlesztése, a hagyományápolás és a nemzetiségi identitástudat megalapozása és fejlesztése terén.

5. A nemzetiségi óvodai nevelést folytató óvodának a nemzetiségi kultúra és nyelv ápolását segítő eszközökkel is rendelkeznie kell.

6. Az óvoda környezete tükrözze a nemzetiség kultúráját, a nemzetiség életmódját, szokásait, hagyományait és tárgyi emlékeit.

IV. A fejlődés jellemzői az óvodáskor végére

A családi nevelés és az óvodai nevelési folyamat eredményeként

a) a gyermekben alakuljon ki pozitív érzelmi viszony a nemzetiség kultúrája és nyelve iránt;

b) életkorának és egyéni képességeinek megfelelően rendelkezzen olyan szókinccsel, amely lehetővé teszi, hogy a megszerzett ismereteket tudja a nemzetiség nyelvén közvetíteni;

c) tudjon tájékozódni a kommunikációs helyzetekben;

d) ismerjen a nemzetiség, az anyanemzet (anyaország) kultúrájából merített dalokat, meséket, verseket, mondókákat és játékokat (esetenként tájnyelven is);

e) ismerkedjék meg a helyi nemzetiségi szokások, hagyományok és tárgyi kultúra értékeivel; tanulja meg azok tiszteletét és megbecsülését.

Felhasznált források:

- <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1300017.emm>
- <https://kk.gov.hu/akadalymentes/download/3/b6/c1000/T%C3%A1j%C3%A9koztat%C3%B3%20horv%C3%A1t%20%C3%B3vodai%20nemz.pdf>
- <http://users.atw.hu/nagyfugedovoda/?p=97>
- http://www.doboz.hu/sites/default/files/ovi_dokumentumok/tcnn.pdf
-